VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Obrony Narodowej (nr 49)**
- **Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 110)**

z dnia 11 lipca 2013 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Obrony Narodowej (nr 49)

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 110)

11 lipca 2013 r.

Komisje: Obrony Narodowej oraz Polityki Społecznej i Rodziny, obradujące pod przewodnictwem posła **Sławomira Piechoty (PO)**, przewodniczącego Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, zrealizowały następujący porządek obrad:

– I. Pierwsze czytanie senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (druk nr 677);

– II. Rozpatrzenie poselskiego projektu ustawy o Korpusie Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej (druk nr 1099);

– III. Rozpatrzenie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz niektórych innych ustaw (druk nr 1417).

W posiedzeniu udział wzięli: **Jan Ciechanowski** kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wraz ze współpracownikami, **Marek Bucior** podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Wiesław Molek** dyrektor Departamentu Prawa i Bezpieczeństwa Pozamilitarnego Biura Bezpieczeństwa Narodowego wraz ze współpracownikami, **Ryszard Nojszewski** dyrektor Departamentu Obrony Narodowej w Najwyższej Izby Kontroli, **Alicja Lejk-Kępka** dyrektor Biura Świadczeń w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, **Małgorzata Szelachowska** zastępca dyrektora Departamentu Polityki Lekowej i Farmacji w Ministerstwie Zdrowia wraz ze współpracownikami, **Andrzej Szybkie** wicedyrektor Departamentu Rent Zagranicznych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wraz ze współpracownikami, **Barbara Jabłońska** naczelnik wydziału w Narodowym Funduszu Zdrowia wraz ze współpracownikami, **Ryszard Klocek** naczelnik wydziału w Ministerstwie Finansów, **Anita Rzepecka** szef oddziału w Ministerstwie Obrony Narodowej, **Anna Piotrkiewicz** naczelnik wydziału w Ministerstwie Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, **Adam Kurtej** główny specjalista w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, **Jan Ławecki** starszy specjalista w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, **Ewa Porada** główny specjalista w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, kmdr **Wiesław Banaszewski** zastępca przewodniczącego Konwentu Dziekanów Korpusu Oficerów Zawodowych Wojska Polskiego, **Henryk Strzelecki** prezes Zarządu Głównego Związku Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych wraz ze współpracownikami, **Anna Gadomska** wiceprezes Zarządu Stowarzyszenia Dzieci Wojny w Polsce wraz ze współpracownikami, **Aleksander Kubacki** wiceprezes Zarządu Głównego Związku Żołnierzy Wojska Polskiego, **Tadeusz Paczek** wiceprezes Zarządu Związku Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej wraz ze współpracownikami, **Jerzy Żelaśkiewicz** wiceprezes Zarządu Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej wraz ze współpracownikami oraz **Andrzej Marasek** sekretarz generalny Zarządu Głównego Stowarzyszenia Szarych Szeregów.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Małgorzata Cholewa**, **Dariusz Lipski**, **Marcin Madaj** i **Jacek Zientarski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Bogdan Cichy** i **Robert Durlik** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Sławomir Piechota (PO):

Witam państwa. Otwieram wspólne posiedzenie Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz Komisji Obrony Narodowej.

W projekcie porządku obrad dzisiejszego posiedzenia mamy rozpatrzenie trzech projektów ustaw. Po pierwsze, jest to pierwsze czytanie senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego z druku nr 677. W pkt 2 mamy rozpatrzenie poselskiego projektu ustawy o Korpusie Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej – druk nr 1099. A w pkt 3 mamy rozpatrzenie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz niektórych innych ustaw – druk nr 1417. Czy są uwagi do takiej propozycji porządku posiedzenia? Uwag nie słyszę.

A zatem uznaję, że Komisje przyjęły porządek posiedzenia.

Przed przystąpieniem do jego realizacji chciałbym zwrócić uwagę, iż zgodnie z art. 40 regulaminu Sejmu istnieje możliwość wspólnego rozpatrzenia tych projektów i sporządzenia wspólnego sprawozdania, jeżeli projekty zostałyby np. skierowane do podkomisji w celu wspólnego rozpatrzenia. Nie ma przeszkód regulaminowych. A zatem od Komisji będzie zależeć skierowanie tych projektów do podkomisji do wspólnego rozpatrzenia. I taka jest wstępnie sugestia prezydiów Komisji.

Przystępujemy do realizacji przyjętego porządku obrad. Witam panią senator Grażynę Sztark, która reprezentuje Senat i przedstawi istotę projektu ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego z druku nr 677. Pani senator, bardzo proszę.

Senator Grażyna Sztark:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni państwo, z uwagi na to, że jestem sprawozdawcą Senatu, postaram się choć w skrócie przedstawić tę ustawę. Absolutnie przychylam się do wniosku i do propozycji prezydiów, ale o tym powiem na zakończenie.

Projektowana ustawa o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego ma na celu dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego wydanego w dniu 10 stycznia 2012 r., stwierdzającego niezgodność normy wynikającej z art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 10 stycznia 2012 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego z konstytucją. Trybunał orzekł o niezgodności z konstytucją art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 10 stycznia 2012 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego – która dalej jest przywoływana jako ustawa o kombatantach – w zakresie, w jakim przepis ten określa termin złożenia do kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wniosku o przyznanie uprawnień z tytułu określonego w art. 2 pkt 7 tej ustawy. Zakwestionowany art. 22 ust. 4 ustawy o kombatantach przewiduje, że wnioski o przyznanie uprawnień z tytułów określonych w art. 1 ust. 2 pkt 7 i w art. 2 pkt 7 mogą być kierowane w trybie, o którym mowa w art. 22 ust. 1, do dnia 31 grudnia 1999 r.

W istocie przepis ten – niestety – przesądził, że osoby spełniające kryteria z art. 1 ust. 2 pkt 7, tj. mogące powołać się na swą działalność kombatancką z racji uczestnictwa w tzw. niszczycielskich batalionach – „istriebitielnych batalionach" – walczących na dawnych ziemiach polskich w województwach lwowskim, stanisławowskim, tarnopolskim i wołyńskim w obronie ludności polskiej przed ukraińskimi nacjonalistami, w latach 1944-1945, a także z art. 2 pkt 7, legitymujące się z kolei działalnością równorzędną z działalnością kombatancką, za którą uznaje się m.in. uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia na czas powyżej siedmiu dni w grudniu 1970 r. na Wybrzeżu, były przeświadczone, że po przedłożeniu Kierownikowi Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych odpowiednich dokumentów uzyskają uprawnienia kombatanckie. Skutek działania nowej regulacji nie został w dostateczny sposób złagodzony nawet tym, że ustawodawca przewidział na składanie wniosków okres od 24 marca 1998 r. do 31 grudnia 1999 r.

Zdaniem Trybunału, w związku z tym, że po wyroku w tej sprawie w ustawie o kombatantach pozostała norma dotycząca osób, które swój status uzyskują na podstawie art.

1 ust. 2 pkt 7 wymienionej ustawy, konieczne jest dokonanie zmian legislacyjnych w art. 22 ust. 4 w związku z art. 1 ust. 2 pkt 7 tej ustawy, czyli w zakresie nieobjętym wyrokiem. W porządku prawnym pozostaje bowiem norma dyskryminująca określoną grupę osób, które mogą dochodzić potwierdzenia uprawnień wynikających z ustawy o kombatantach. Przedstawiona w senackim projekcie ustawy zmiana dotycząca uchylenia ust. 4 w art. 22 ustawy o kombatantach będzie stanowiła realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 10 stycznia 2012 r.

Na zakończenie chciałam również dodać, że w przygotowywanym przez stronę rządową projekcie ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz niektórych innych ustaw, zawierającego rozwiązania zmierzające do pogłębiania realizacji konstytucyjnego imperatywu otaczania specjalną opieką weteranów walk o niepodległość, zawarta została także propozycja regulacji dotyczącej wykonania wskazanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Tak, jak powiedziałam wcześniej, niestety, w związku z tym dla osób, które bezskutecznie, ze względu na ograniczenie czasowe, ubiegały się o przyznanie uprawnień z tytułów określonych w art. 1 ust. 2 pkt 7 i w art. 2 pkt 7 ustawy o kombatantach, potrzebna jest podstawa prawna do wznowienia zakończonych postępowań. W związku z tym, panie przewodniczący i szanowni państwo, absolutnie zgadzam się z propozycją pana przewodniczącego i prezydium, aby dołączyć tę ustawę do pozostałych ustaw i skierować je do wspólnego rozpatrzenia przez podkomisję. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Piechota (PO):

Dziękuję bardzo. Tak, jak powiedziała pani senator, propozycja regulacji zawarta w projekcie senackim jest także przedmiotem regulacji w projekcie rządowym. Aby ta regulacja była spójna i całościowa, byłoby najlepiej, gdyby te projekty spotkały się w podkomisji i aby tam zostały podjęte ostateczne decyzje.

Panie ministrze, stanowisko rządu do tego projektu senackiego. Pan minister Jan Ciechanowski.

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Ciechanowski:

Państwo przewodniczący, Wysokie Komisje, stanowisko rządu przyjęte w lutym br. wobec senackiego projektu ustawy jest pozytywne.

Przewodniczący poseł Sławomir Piechota (PO):

Dziękuję bardzo. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos w dyskusji w sprawie tego senackiego projektu? Nie słyszę.

A zatem uznaję, że sprawa jest oczywista i nie wymaga dodatkowych wyjaśnień.

Zamykam pierwsze czytanie.

Informuję, że w sprawie tego projektu nie zgłoszono wniosku o wysłuchanie publiczne.

Padł wniosek o skierowanie tego projektu do dalszych prac w podkomisji nadzwyczajnej. Czy jest sprzeciw wobec takiej propozycji? Sprzeciwu nie słyszę.

Zatem uznaję, iż ten projekt został skierowany do podkomisji nadzwyczajnej.

Tak, proszę bardzo. Pan legislator.

Legislator Bogdan Cichy:

Jeżeli wolno, tzn. jeżeli dobrze słyszymy, bo nie zawsze odbieramy to, co pan przewodniczący proponuje. Oczywiście, jeżeli państwa wolą byłoby to, aby – mówiąc w skrócie – ten projekt senacki był połączony z projektem rządowym, gdyż regulacja zawarta w projekcie senackim jest tożsama m.in. z jedną ze zmian, która jest zawarta w projekcie rządowym, to w pierwszym rzędzie Komisja powinna podjąć decyzję, bo Komisja podejmuje decyzję o wspólnym rozpatrzeniu projektów. Jeżeli dobrze zrozumiałem, to pan przewodniczący proponował odesłanie do podkomisji.

Jeżeli wolno, to proponowalibyśmy, żeby Wysokie Komisje w pierwszym rzędzie po prostu, jeżeli jest taka wola, usytuowały, czy powołały podkomisję, albo podjęły uchwałę, czy podjęły decyzję o tym, żeby ten projekt – mówiąc w skrócie – senacki i ten projekt rządowy były rozpatrywane łącznie.

Przewodniczący poseł Sławomir Piechota (PO):

Panie mecenasie i właśnie to jest kwestia pewnej kolejności porządkowej – na ile będziemy rozpatrywać wspólnie wszystkie trzy projekty i dopiero podejmiemy decyzję o powołaniu podkomisji. Czy każdy projekt wymaga tego regulaminowego zamknięcia pierwszego czytania, stwierdzenia, że nie ma wysłuchania publicznego i skierowania so podkomisji nadzwyczajnej? Proszę bardzo.

Legislator Bogdan Cichy:

Jeżeli wolno, to chcielibyśmy ewentualnie zaproponować taki tryb postępowania. Jako że w sumie są trzy projekty, proponujemy, żeby w pierwszym rzędzie Wysokie Komisje podjęły decyzję o sposobie rozpatrywania tych projektów. Bo np. rozumiemy w tej chwili, że wolą państwa – i my od strony legislacji absolutnie się za tym opowiadamy, bo projekt senacki jest tożsamy z projektem rządowym w jednej ze zmian, prawda? – jest to, żeby w pierwszym rzędzie zdecydowali państwo, podjęli uchwałę o wspólnym rozpatrywaniu tych dwóch projektów. Pozostaje trzeci projekt, co do którego mają państwo, jak gdyby, różne możliwości podejmowania decyzji. Może to być stanowisko Wysokich Komisji, np. o odrzuceniu, bo w temacie jest rozpatrzenie, albo o połączeniu trzech projektów.

Przewodniczący poseł Sławomir Piechota (PO):

Panie mecenasie, oczywiście, możemy sobie poteoretyzować o wszystkich możliwych wariantach.

Legislator Bogdan Cichy:

Czyli, konkludując, w pierwszym rzędzie proponowalibyśmy, żeby podjęli państwo decyzję o tym, czy wszystkie trzy projekty mają być rozpatrywane wspólnie, czy tylko dwa projekty.

Przewodniczący poseł Sławomir Piechota (PO):

Szanowni państwo, czy jest sprzeciw wobec propozycji, żeby wszystkie projekty zostały skierowane do podkomisji i tam zostały wspólnie rozpatrzone? Proszę bardzo, pan przewodniczący Wziątek.

Poseł Stanisław Wziątek (SLD):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Ja chciałbym zadać pytanie uzupełniające, które być może pomoże nam podjąć tę decyzję. Czy projekt rządowy – i tutaj pytałbym przede wszystkim pana mecenasa, ale także stronę rządową – konsumuje te wszystkie propozycje, które są zawarte w senackim projekcie ustawy? Jeśli tak, jeśli ten projekt rządowy konsumuje wszystkie propozycje, to może warto rozważyć taką propozycję – i jest to sugestia także w stronę wnioskodawców – żeby ten projekt nie był przedmiotem rozpatrywania, abyśmy skoncentrowali się tylko na jednym projekcie.

Przewodniczący poseł Sławomir Piechota (PO):

Panie przewodniczący, Senat wystąpił z konkretną inicjatywą legislacyjną. Chyba nie jest naszą wolą, żeby odrzucić propozycję senacką, chociaż jest ona zasadniczo zbieżna z propozycją rządową. Raczej naturalnym trybem jest wspólne rozpatrzenie tych obu projektów i rozstrzygnięcie w tym zakresie. Panie mecenasie, czyli na tym etapie podejmujemy decyzję o wspólnym rozpatrzeniu przez podkomisję. Czy tak?

Legislator Bogdan Cichy:

Panie przewodniczący, art. 40 ust. 4 regulaminu Sejmu stanowi, że w przypadku skierowania do komisji projektów połączonych tematycznie i rozpatrywanych w tym samym postępowaniu, komisja może podjąć uchwałę o ich wspólnym rozpatrzeniu. Komisja sporządza wspólne sprawozdanie z tych projektów. Czyli podjęlibyście państwo w pierwszym rzędzie uchwałę o wspólnym rozpatrzeniu tych projektów.

Przewodniczący poseł Sławomir Piechota (PO):

Panie mecenasie, to chciałem zaproponować, że na tym etapie rozstrzygamy, czy kierujemy te trzy projekty do wspólnej podkomisji do wspólnego rozpatrzenia. Czy jest sprzeciw wobec takiej propozycji? Sprzeciwu nie słyszę.

Zatem uznaję, iż Komisje przyjęły takie kierunkowe rozstrzygnięcie.

Co do tego pierwszego projektu, zamykam pierwsze czytanie. Stwierdzam, że nie zgłoszono wniosku o przeprowadzenie wysłuchania publicznego. Natomiast projekt kierujemy do podkomisji nadzwyczajnej. Nie ma sprzeciwu wobec takiej propozycji.

Zatem projekt senacki z druku nr 677 kierujemy do podkomisji nadzwyczajnej.

I już w tym miejscu chciałbym zaproponować, aby podkomisja nadzwyczajna, tak jak było to dotychczas przyjęte zwyczajowo w pracach naszych Komisji, liczyła 11 członków w parytecie 6:5 koalicja rządowa – opozycja. A więc proszę kluby o zgłaszanie swoich przedstawicieli. Czy do takiej propozycji jest sprzeciw? Nie słyszę sprzeciwu.

Zatem uznaję, iż jest akceptacja co do wielkości podkomisji, co do składu i co do parytetów. Proszę kluby, a zwłaszcza kluby Ruchu Palikota, Solidarnej Polski, Polskiego Stronnictwa Ludowego i Sojuszu Lewicy Demokratycznej, o zgłoszenie swoich przedstawicieli do podkomisji. Ale to możemy uczynić na końcu, bo po posiedzeniu Komisji dokonamy ukonstytuowania podkomisji.

Przechodzimy do pkt 2 – rozpatrzenie poselskiego projektu ustawy o Korpusie Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej. Druk nr 1099. Bardzo proszę przedstawiciela wnioskodawców, pana posła Waldemara Andzela, o przedstawienie istoty tego projektu.

Poseł Waldemar Andzel (PiS):

Panie przewodniczący, Wysokie Komisje, tak naprawdę, ten projekt był już czytany na forum Sejmu. Głównym założeniem tej ustawy jest powołanie Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej. Chodzi o to, aby osoby, które zapłaciły olbrzymią cenę w służbie naszej ojczyźnie, zostały w odpowiedni sposób uhonorowane. Chodzi o to, żeby te osoby do tych uprawnień, które mają, miały rozszerzony katalog świadczeń. Chodzi tam m.in. o przyznanie comiesięcznego świadczenia w wysokości 200 zł. Chodzi o to, żeby rodziny tych osób mogły otrzymywać zasiłek pogrzebowy w wysokości 400% średniej krajowej, aby te osoby miały bezpłatne przejazdy transportem kolejowym, bezpłatny dostęp do świadczeń leczniczych i do sprzętu ortopedycznego. Myślę, że są to główne zmiany.

Chodzi m.in. także o godny pochówek tych osób, aby osoby, które będą chowane, mogły być chowane w asyście kompanii honorowej wojska. Te osoby otrzymają też odpowiednią odznakę, którą będą mogły nosić w klapie. Część zapisów, ale tylko część, jest zgodna z drukiem rządowym, który także przewiduje powołanie Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość. Tak że proszę szanowne Komisje o pozytywne przychylenie się do rozpatrzenia tego projektu ustawy. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Piechota (PO):

Dziękuję, panie pośle. Jest propozycja, aby ten projekt skierować właśnie do tej podkomisji do wspólnego rozpatrzenia. Czy jest sprzeciw wobec takiej propozycji? Sprzeciwu nie słyszę.

Zatem skierowaliśmy ten projekt do podkomisji nadzwyczajnej do wspólnego rozpatrzenia z projektem senackim.

Proszę teraz pana ministra Jana Ciechanowskiego o przedstawienie istoty projektu, który był również prezentowany na posiedzeniu plenarnym Sejmu. Bardzo proszę, panie ministrze.

Kierownik UdsKiOR Jan Ciechanowski:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Wysokie Komisje, przyjęty przez Radę Ministrów 14 maja br. projekt ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego przewiduje przede wszystkim spełnienie podnoszonego od wielu lat postulatu środowisk kombatanckich, a więc utworzenia Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej. Projekt przewiduje, że członkowie tego Korpusu będą mogli korzystać ze środków publicznego transportu kolejowego i autobusowego ze zniżką 51%. Obecnie jest to 37%. Projekt przewiduje regulacje w kolejnej sprawie poruszanej przez środowiska kombatanckie, tym razem zamieszkałe za granicą, czyli możliwość transferowania dodatku kombatanckiego za granicę. Do tej pory takiej możliwości nie było.

W Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych powstanie kompletna baza wszystkich kombatantów, inwalidów wojennych, inwalidów poobozowych i ofiar represji. W tej chwili te informacje są rozproszone po różnych instytucjach, co utrudnia realizowanie należnych praw. Projekt przewiduje również znaczne usprawnienie dostępu poza kolejnością do opieki zdrowotnej dla weteranów. Do tego dojdą różnego rodzaju zmiany porządkowe, wynikające z praktyki stosowani ustawy od ponad 20 lat. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Piechota (PO):

Przepraszam, panie ministrze. Byłem troszkę zaabsorbowany rozmową proceduralną. To już wszystko, co do tego projektu. A czy pan minister chciał jeszcze przedstawić stan obecny – tak, jak rozmawialiśmy – stan obecny realizowanych świadczeń na rzecz środowiska kombatantów i osób represjonowanych? Tak? Bardzo proszę, panie ministrze.

Kierownik UdsKiOR Jan Ciechanowski:

Pozwolę sobie pokrótce to przedstawić. Przede wszystkim powiem o ustawach, które Urząd so Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w tej chwili realizuje. Jest to ustawa z 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, która właśnie ma być przedmiotem nowelizacji. Jest to ustawa z 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, ustawa z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawa z 1999 r. o szczególnych zasadach, warunkach i trybie mianowania na wyższe stopnie wojskowe żołnierzy uczestniczących w walkach o wolność i niepodległość Polski podczas II wojny światowej i w okresie powojennym, ustawa z 1992 r. o orderach i odznaczeniach, ustawa z 2003 r. o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru oraz najnowsza ustawa, z 2009 r., o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956—1989.

Teraz pozwolę sobie króciutko przedstawić zakres świadczeń, które corocznie są przeznaczane na poszczególne kategorie osób uprawnionych. A więc przede wszystkim są to uprawnienia dla kombatantów i ofiar represji. Jest to doraźna pomoc pieniężna dla osób uprawnionych, które znalazły się w trudnej sytuacji materialnej. Kombatanci i ofiary represji otrzymują comiesięczne dodatki, których wysokość wynosi ponad 397 zł. Wdowy otrzymują świadczenia, które obecnie wynoszą 196 zł miesięcznie. Kombatantom i ofiarom represji przysługuje 50% ulga przy przejazdach miejskimi środkami lokomocji oraz 37% ulga przy przejazdach w krajowej komunikacji kolejowej i krajowej komunikacji autobusowej. Tę ulgę mają także wdowy po kombatantach i ofiarach represji.

Ogólnie zapisane w polskim prawie uprawnienie do korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej, to kolejna kategoria. Osobom posiadającym uprawnienia kombatanckie może być przyznana emerytura w drodze wyjątku. To jest tylko dla tych osób, które nie mają prawa do emerytury lub renty. Kombatantom i ofiarom represji niepodlegającym ubezpieczeniom społecznym w Polsce lub niepobierającym emerytury lub renty Urząd opłaca ubezpieczenie zdrowotne. Do tego jest jeszcze 50% ulga w opłacie paszportowej. Rocznie jest to wydatek 1,15 mld zł.

Kolejna grupa uprawnień dotyczy inwalidów wojennych i osób represjonowanych trwale poszkodowanych. Jest to dodatkowe prawo do ubiegania się o przyznanie rent inwalidzkich na podstawie ustawy z 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin. Renty te są przyznawane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Wynoszą średnio 2140 zł dla inwalidy wojennego i 2000 zł dla osoby represjonowanej. Do tego przysługuje połowa świadczenia emerytalnego z innego tytułu. Inwalidzi wojenni z I grupą inwalidztwa, w tym również inwalidzi represjonowani, mają ulgę 78% przy przejazdach koleją oraz w komunikacji autobusowej. Inwalidzi wojenni I i II grupy mają prawo do refundacji 50% opłaconej składki za ubezpieczenia komunikacyjne. Prawo do bezpłatnych leków mają inwalidzi wojenni, inwalidzi represjonowani, ich małżonkowie pozostający na ich wyłącznym utrzymaniu oraz wdowy i wdowcy po poległych żołnierzach i zmarłych inwalidach wojennych oraz osobach represjonowanych. Do tego

jest jeszcze zwolnienie z abonamentu RTV. Wydatki na świadczenia z tej ustawy to ok. 2 mld zł rocznie.

Kolejna kategoria to świadczenia dla osób deportowanych do pracy przymusowej lub osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Sowiecki. Na mocy ustawy z 1996 r. osoby te otrzymują za każdy miesiąc pracy przymusowej świadczenie w wysokości 10,09 zł, ale łączna wysokość nie może przekraczać 201,9 zł miesięcznie. Oczywiście, corocznie ta kwota jest waloryzowana. Rocznie jest to ok. 238 mln zł.

Kolejna kategoria, to świadczenia specjalne dla kombatantów zamieszkałych w państwach powstałych po rozpadzie Związku Radzieckiego. Jest to szczególny rodzaj rent przyznawanych prze prezesa Rady Ministrów weteranom II wojny światowej, którzy zamieszkują w państwach powstałych po rozpadzie ZSRR. Osoby są uprawnione do otrzymywania takich rent wtedy, kiedy legitymowały się polskim obywatelstwem we wrześniu 1939 r. i pełniły służbę w polskich formacjach wojskowych lub formacjach uznanych za sojusznicze, albo nigdy nie miały obywatelstwa polskiego, ale legitymowały się polskim pochodzeniem i pełniły służbę w polskich formacjach wojskowych. Jest to świadczenie kwartalne w wysokości ponad 677 zł. Wydatki roczne to ok. 1,4 mln zł.

Kolejna kategoria, to uprawnienia żołnierzy w zastępczej służbie wojskowej przymusowo zatrudnianych w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych. Jest to uprawnienie wynikające z ustawy z 1994 r. Za każdy miesiąc tej pracy beneficjantom przysługuje świadczenie w wysokości ponad 10 zł. Ta kwota nie może również przekraczać 201 zł miesięcznie. Jest coroczna waloryzacja. Ponadto osoby te mają prawo do ryczałtu energetycznego w wysokości 165 zł – do tego ryczałtu są także uprawnione wdowy – oraz do odszkodowań i rent inwalidzkich z tytułu doznanego w wyniku represji uszczerbku na zdrowie. Rocznie jest to wydatek ok. 100 mln zł, nie licząc wydatków na renty.

Kolejna kategoria to cywilne niewidome ofiary wojny. Ustawa z 2006 r. dotyczy osób, które nie wchodząc w skład formacji wojskowych i innych formacji zbrojnych doznały naruszenia sprawności organizmu powodującego całkowitą niezdolność do pracy przez utratę wzroku w wyniku działań wojennych lub eksplozji niewypałów czy niewybuchów po wojnie na terytorium Rzeczypospolitej. I tu jest 8 uprawnień: świadczenie pieniężne, dodatek pielęgnacyjny, ulga komunikacyjna, pierwszeństwo w umieszczaniu w domu pomocy społecznej, zwolnienie z abonamentu RTV, bezpłatne leki, ambulatoryjne świadczenie specjalistyczne bez skierowania lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, sanatorium co najmniej raz na 3 lata. Wydatki roczne to 4,3 mln zł.

Przedostatnia kategoria to więźniowie reżimu komunistycznego – na podstawie ustawy z 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu państwa polskiego. To są osoby, które, w związku z działalnością czy w związku z oporem wobec kolektywizacji, były pozbawione wolności lub internowane przez polskie organy w latach 1944-1989. Druga kategoria to osoby mieszkające obecnie lub w chwili śmierci w Polsce, które w związku z działalnością na rzecz niepodległego bytu państwa polskiego były represjonowane prze organy radzieckie między 1944 a 1956 r. na obecnym terytorium Polski oraz na terytorium Polski w granicach po Traktacie Ryskim, pod warunkiem, że ta działalność była prowadzona między 1939 r. a 1946 r. Takie osoby, ofiary represji oraz ich spadkobiercy, mogą otrzymać odszkodowanie i zadośćuczynienie, którego wysokość zależy od długości okresu pozbawienia wolności i innych kwestii. Rocznie jest to wydatek ok. 60 mln zł.

I ostatnia, najnowsza kategoria, to świadczenie pieniężne wypłacane rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych z lat 1956-1989 – na podstawie ustawy z 2009 r. Dotyczy to osób, które na skutek działania wojska lub aparatu bezpieczeństwa poniosły śmierć w związku z wystąpieniami wolnościowymi w 1956 r. w Poznaniu, w 1957 r. w Warszawie, w 1970 r. na Wybrzeżu, w 1976 r. w Radomiu, w stanie wojennym oraz w okresie tłumienia manifestacji lub strajków w latach 1983-1989. Każdy uprawniony członek rodziny, a więc dzieci, rodzice i małżonek, ma prawo do świadczenia pieniężnego w wysokości 50 tys. zł. Dotychczas wypłacono takie świadczenie 80 osobom, na łączną kwotę 4 mln zł.

Łącznie roczne wydatki z tytułu realizacji wszystkich powyższych ustaw wynoszą ok. 3,55 mld zł. Na koniec pozwolę sobie jeszcze przedstawić liczby związane z kategoriami osób uprawnionych. Kombatanci i ofiary represji to ponad 140 tys. osób. Wdowy i wdowcy po kombatantach i ofiarach represji, to 193 tys. osób. Inwalidzi wojenni i osoby represjonowane, to 46 tys. osób. Robotnicy przymusowi, to 115 tys. osób. Osoby pobierające świadczenia specjalne dla kombatantów mieszkających na terytorium byłego ZSRR, to 489 osób. Żołnierze służby zastępczej, to 32 tys. osób. Wdowy po nich, to ponad 20 tys. osób. Cywilne niewidome ofiary działań wojennych, to ponad 290 osób. Łącznie liczba osób pobierających świadczenia z budżetu państwa, według danych z marca 2013 r., to ponad 550 tys. osób. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Piechota (PO):

Dziękuję panu ministrowi. Ja prosiłem pana ministra o tę informację, bo to jest ważny punkt wyjścia do pracy nad tymi ustawami i proponowanymi w tych ustawach regulacjami. Bardzo proszę pana ministra o przekazanie tej informacji do sekretariatów naszych Komisji, a sekretariaty proszę o udostępnienie ich wszystkich posłom. Jak rozumiem, ta informacja może być także dostępna na stronie kierowanego przez pana ministra Urzędu.

Szanowni państwo, jak już wcześniej sugerowałem, proponuję skierowanie również tego projektu do podkomisji nadzwyczajnej. Czy jest sprzeciw wobec tej propozycji? Sprzeciwu nie słyszę.

A zatem również ten projekt skierowaliśmy do podkomisji nadzwyczajnej do wspólnego rozpatrzenia z wcześniej zgłoszonymi i przedstawionymi projektami.

Proszę o zgłaszanie przez kluby kandydatów do podkomisji. Informuję, że klub Platformy Obywatelskiej zgłosił następujących posłów: pani poseł Jadwiga Zakrzewska, pani poseł Magdalena Kochan, pani poseł Renata Butryn, pan poseł Jerzy Ziętek i poseł Sławomir Piechota. Klub Prawa i Sprawiedliwości zgłosił pana posła Waldemara Andzela i pana posła Jacka Świata. Klub Sojuszu Lewicy Demokratycznej zgłosił pana posła Tadeusza Tomaszewskiego, a klub Polskiego Stronnictwa Ludowego – pana posła Mieczysława Łuczaka. Proszę o zgłoszenie przedstawicieli klubu Ruchu Palikota. Pan poseł Wojciech Pękalski z klubu Ruchu Palikota. A klub Solidarnej Polski? Czy na sali jest ktoś z klubu Solidarnej Polski? Nie ma zgłoszenia.

A zatem, jest propozycja powołania podkomisji w następującym składzie – przypomnę: pani poseł Jadwiga Zakrzewska, pani poseł Magdalena Kochan, pani poseł Renata Butryn, pan poseł Jerzy Ziętek, poseł Sławomir Piechota, pan poseł Waldemar Andzel, pan poseł Jacek Świat, pan poseł Tadeusz Tomaszewski, pan poseł Mieczysław Łuczak i pan poseł Wojciech Pękalski. Czy jest akceptacja dla takiego składu podkomisji? Nie słyszę sprzeciwu.

Zatem uznaję, że podkomisja została powołana. Proszę członków podkomisji o pozostanie na sali po zakończeniu posiedzenia, aby podkomisja mogła się ukonstytuować i podjąć pracę nad tymi trzema projektami.

Dziękuję państwu. Na tym wyczerpaliśmy porządek posiedzenia. Zamykam posiedzenie Komisji.